

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa **S.**, so sídlom v Š., zastúpeného Mgr. D. Š., advokátkou, so sídlom v Š., proti odporcovi **S.**, so sídlom v Š., **o vydanie hnutel'ných vecí**, vedenej na Okresnom súde Galanta pod sp. zn. 25 C 59/2008, o dovolaní navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 27. januára 2009 sp. zn. 9 Co 256/2008, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trnave z 27. januára 2009 sp. zn. 9 Co 256/2008 **z r u š u j e** a vec mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Galanta rozsudkom zo 14. marca 2008 č. k. 25 C 59/2008 - 42 uložil odporcovi povinnosť vydať navrhovateľovi veci, a to všetky dvojstranné písomné právne úkony uzavreté s dodávateľmi pravidelne sa opakujúcich služieb spojených s užívaním bytov (dodávka pitnej vody, TÚV, tepelné ústredné kúrenie, plyn, elektrická energia, vývoz komunálneho odpadu, odvádzanie odpadových a dažďových vôd verejnou kanalizáciou, dodávka spoločného televízneho signálu), všetky osobitné písomné právne úkony uzavreté s tretími osobami na dodanie tovaru alebo služieb (o revízii elektrických zariadení, komínov, hromozvodov a výťahov, požiarnych prístrojov, o deratizácii, o poistení domu), všetky účtovné doklady – faktúry, na základe ktorých bolo plnené tretím osobám za dodávku tovaru alebo služieb spojených so správou domu, všetky vyúčtovania doručované jednotlivým vlastníkom bytov v Spoločenstve a ročným zúčtovaním za poskytované zálohové platby na služby spojené s užívaním bytu, všetky bankové výpisy o nakladaní s peňažnými prostriedkami na účte Spoločenstva a o vykonaných platbách bytov, kompletnú technickú dokumentáciu o technickom stave bytového domu, všetky zápisnice zo zasadnutí vlastníkov bytov a nebytových priestorov, všetky rozhodnutia dozornej rady, schválené predpisy na

platby do fondu opráv a údržby bytového domu a zálohové platby za služby spojené s užívaním bytov, všetky ročné uzávierky a daňové priznania Spoločenstva z dane z príjmu právnických osôb, a to všetko za obdobie od 21. 7. 2000 do 31. 12. 2003 a zaplatiť navrhovateľovi náhradu trov konania vo výške 3 000 Sk k rukám právnej zástupkyne do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Vykonaným dokazovaním mal preukázať, že odporca si po vypovedaní Zmluvy o správe bytového domu (uzavretej 30. 6. 2004 s právnym predchodcom navrhovateľa - vlastníkami bytov a nebytových priestorov v bytovom dome nachádzajúcom sa v Š.) nesplnil zákonnú povinnosť vydať navrhovateľovi (právnická osoba konajúca v mene vlastníkov bytov a nebytových priestorov) v lehote 30 dní pred ukončením správy, najneskôr v deň ukončenia správy, všetku dokumentáciu súvisiacu s výkonom správy bytového domu za obdobie od začatia výkonu správy po jej ukončenie. Preto uplatnený nárok navrhovateľa na vydanie dokumentácie považoval za dôvodný (§ 8a ods. 2 zákona č. 182/1993 Z. z.) a výrok jeho návrhu za zrozumiteľný a vykonateľný, keď podľa jeho názoru nebolo by správne a spravodlivé žiadať od navrhovateľa, aby špecifikoval podrobne každú z uplatňovaných vecí. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 O. s. p.

Krajský súd v Trnave rozsudkom z 27. januára 2009 sp. zn. 9 Co 256/2008 na odvolanie odporcu napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že návrh navrhovateľa zamietol a odporcovi nepriznal právo na náhradu trov prvostupňového konania. Nepriznal mu ani právo na náhradu trov odvolacieho konania. Uviedol, že základným predpokladom podania návrhu na vydanie vecí je existencia navrhovateľovho vlastníckeho práva k týmto veciam. V danom konaní sa však Spoločenstvo (navrhovateľ) domáhal v mene vlastníkov bytov a nebytových priestorov voči predchádzajúcemu správcovi (odporca) vydania časti písomnej dokumentácie týkajúcej sa správy bytového domu (Š.). Na podanie takéhoto návrhu však navrhovateľ nemá aktívnu vecnú legitimáciu, pretože nie je nositeľom tvrdeného hmotného práva (vlastníckeho práva k uplatňovaným hnutelným veciam) a nie je v hmotnoprávnom vzťahu s odporcom titulom zmluvy o výkone správy a ani zo zákona č. 182/1993 Z. z. mu takéto oprávnenie (zastupovať vlastníkov bytov pri uplatňovaní tohto ich nároku proti predchádzajúcemu správcovi bytového domu) nevyplýva (§ 8a ods. 2 zákona ukladá správcovi po ukončení výkonu správy odovzdať písomnú dokumentáciu vlastníkom bytov a nebytových priestorov). Preto len vlastníkom bytov a nebytových priestorov (Š.) patrí právo domáhať sa vydania predmetnej písomnej dokumentácie a súd prvého stupňa sa vôbec aktívnou legitimáciou navrhovateľa nezaoberal a nesprávne považoval nárok uplatnený navrhovateľom za oprávnený. Za nesprávny považoval aj záver,

podľa ktorého je petit návrhu zrozumiteľný a vykonateľný. Vzhľadom na nedostatok aktívnej vecnej legitímácie navrhovateľa sa nezaoberal námietkou premlčania vznesenou odporcom. O trovách konania rozhodol podľa § 224 ods. 1 O. s. p. v spojení s § 142 ods. 1 O. s. p. a § 151 ods. 1 O. s. p. (absencia vyčíslenia trov prvostupňového konania a návrhu na náhradu trov odvolacieho konania).

Proti tomuto rozsudku podal dovolanie navrhovateľ. Navrhol, aby dovolací súd zmenil napadnuté rozhodnutie tak, že potvrdí rozsudok súdu prvého stupňa, prípadne tak, že uloží povinnosť odporcovi vydať mu špecifikované hnutelné veci. Namietal nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom (§ 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.) a odňatie mu možnosti konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O. s. p.) iným výkladom aktívnej vecnej legitímácie až v odvolacom konaní bez nariadenia pojednávania. Podľa jeho názoru výklad ustanovenia § 8a ods. 2 citovaného zákona odvolacím súdom nie je správny, pretože prehliadol jeho poslednú vetu, z obsahu ktorej je zrejماً povinnosť odovzdať zostatok majetku vlastníkov na účet nového správcu alebo Spoločenstva, keď úmysel zákonodarcu bol uložiť všetky zákonné povinnosti pri skončení správy plniť v prospech nového správcu alebo nového spoločenstva, nakoľko opačný výklad sa stáva reálne nevykonateľným pri uložení povinnosti odovzdať dokumentáciu, napr. 90 vlastníkom bytov v bytovom dome. Nestotožnil sa ani s posúdením petitu návrhu odvolacím súdom.

Odporca sa k dovolaniu nevyjadril.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O. s. p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O. s. p.) proti rozsudku, ktorý možno napadnúť dovolaním (§ 238 ods. 1 O. s. p.), preskúmal napadnuté rozhodnutie bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O. s. p.) a dospel k záveru, že rozsudok odvolacieho súdu treba zrušiť.

V zmysle § 241 ods. 2 O. s. p. môže byť dovolanie podané iba z dôvodov, že a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237 O. s. p., b/ konanie je postihnuté vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací súd je viazaný nielen rozsahom dovolania, ale i v dovolaní uplatnenými dôvodmi. Obligatorne (§ 242 ods. 1 O. s. p.) sa zaoberá procesnými vadami uvedenými v § 237 O. s. p. a tiež tzv. inými vadami konania, pokiaľ mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. Dovolacie dôvody neposudzuje dovolací súd iba podľa toho, ako ich dovolateľ označil, ale podľa obsahu tohto opravného prostriedku.

Vzhľadom na obsah dovolania, ale tiež zákonnú povinnosť dovolacieho súdu (§ 242 ods. 1 druhá veta O. s. p.) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 O. s. p., zaoberal sa dovolací súd otázkou, či v danej veci nejde o prípad nedostatku právomoci súdu, nedostatku spôsobilosti účastníka byť účastníkom konania, nedostatku riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, o prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, prípad nedostatku návrhu na začatie konania tam, kde konanie sa mohlo začať len na takýto návrh, prípad odňatia možnosti účastníka konať pred súdom, alebo prípad rozhodovania vylúčeným sudcom či súdom nesprávne obsadeným. Dovolateľ procesnú vadu konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O. s. p. netvrdil a žiadna z týchto väd nevyšla v dovolacom konaní najavo.

K námietke dovolateľa, že mu postupom súdu bola odňatá možnosť konať pred súdom, je potrebné uviesť, že pod odňatím možnosti konať pred súdom v mysle § 237 písm. f/ O. s. p. treba rozumieť taký závadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia jeho procesných práv, priznaných mu v občianskom súdnom konaní za účelom ochrany jeho práv a oprávnených záujmov. Dovolací súd dospel k záveru, že konanie odvolacieho súdu je v danom prípade postihnuté procesnou vadou takejto povahy.

Podľa § 156 ods. 3 O. s. p. vo veciach, v ktorých súd rozhoduje rozsudkom bez nariadenia ústneho pojednávania oznámi miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku na úradnej tabuli súdu v lehote najmenej päť dní pred jeho vyhlásením.

Podľa § 211 ods. 2 ak tento zákon neustanovuje inak, pre konanie na odvolacom súde platia primerane ustanovenia o konaní pred súdom prvého stupňa.

Podľa § 214 ods. 1 O. s. p. na prejednanie odvolania proti rozhodnutiu vo veci samej nariadi predseda senátu odvolacieho súdu pojednávanie vždy, ak a/ je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, b/ súd prvého stupňa rozhodol podľa § 115a bez nariadenia pojednávania, c/ to vyžaduje dôležitý verejný záujem.

V ostatných prípadoch možno o odvolaní rozhodnúť aj bez nariadenia pojednávania (§ 214 ods. 2 O. s. p.).

Z obsahu spisu je zrejmé, že krajský súd v danej veci (spis predložený 13. 10. 2008) oznámil na úradnej tabuli súdu 19. 11. 2008 miesto a čas verejného vyhlásenia rozsudku 27. novembra 2008 o 10.00 hod., č. dv. 221 (č.l. 63), pričom, ako vyplýva zo zápisnice

o pojednávaní z tohto dňa, rozsudok nevyhlásil, ale pojednávanie odročil na neurčito (č.l. 65). Následne uložil navrhovateľovi (cestou právnej zástupkyne) predložiť zmluvu o výkone správy uzavretej vlastníkami bytov s odporcom trvajúcej do 30. 6. 2004, ktorá povinnosť bola splnená a 13. 1. 2009 oznámil na úradnej tabuli súdu verejné vyhlásenie rozsudku v danej veci 27. januára 2008 ! o 9.15 hod. č. dv. 223 a rozsudok vyhlásil 27. januára 2009 ! (č.l. 73).

Z uvedeného vyplýva, že nebola jednak splnená podmienka pre nenariadenie pojednávania na prejednanie odvolania v súlade s § 214 ods. 1 písm. a/ (dokazovanie zmluvou o výkone správy) a ani oznámenia miesta a času verejného vyhlásenia rozsudku (§ 156 ods. 3 O. s. p.) na úradnej tabuli súdu dňa 27. januára 2009 (oznámené bolo verejné vyhlásenie rozsudku dňa 27. januára 2008). Keď napriek týmto skutočnostiam odvolací súd vyhlásil rozsudok, zaťažil ho vadou podľa § 237 písm. f/ O. s. p.

Základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky zaručuje, že každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky. Z ustanovenia čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky vyplýva, že každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov, v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu. Zmyslom práva na súdnu ochranu je umožniť každému reálny prístup k súdu a tomu zodpovedajúcu povinnosť súdu o veci konať. Ak osoba (právnická alebo fyzická) splní predpoklady ustanovené zákonom, súd jej musí umožniť stať sa účastníkom konania so všetkými procesnými oprávneniami a povinnosťami, ktoré z tohto postavenia vyplývajú (viď nálezy Ústavného súdu Slovenskej republiky z 23. 8. 2001 sp. zn. II. ÚS 14/2001, z 13. 11. 2002 sp. zn. II. ÚS 132/2002, z 5. 4. 2007 sp. zn. III. ÚS 171/2006).

Právo na súdnu ochranu okrem Ústavy Slovenskej republiky (čl. 46 ods. 1), Listiny základných práv a slobôd (čl. 36 ods. 1) a Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (čl. 6 ods. 1) upravujú a zabezpečujú aj jednotlivé ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku .

Podľa § 1 Občiansky súdny poriadok upravuje postup súdu a účastníkov v občianskom súdnom konaní tak, aby bola zabezpečená spravodlivá ochrana práv a oprávnených záujmov účastníkov, ako aj výchova na zachovávanie zákonov, čestné plnenie povinností a na úctu k právam iných osôb. Obsahom práva na súdnu ochranu v rámci spravodlivého súdneho procesu je i právo účastníka, aby sa jeho vec, ak to zákon pripúšťa, prejedнала v dvojinštančnom postupe.

V prejednávanej veci súd prvého stupňa majúc za nespornú aktívnu legitimáciu navrhovateľa považoval nárok ním uplatnený za dôvodný, zrozumiteľný a vykonateľný. Odvolací súd v porovnaní s ním založil svoj zmeňujúci rozsudok na odlišnom právnom závere o nedostatku aktívnej vecnej legitimácii navrhovateľa. Tým, že odvolací súd svoje rozhodnutie „nečakane“, založil na iných právnych záveroch než súd prvého stupňa, navrhovateľovi odňal právo namietat' správnosť jeho právneho názoru na inštančne vyššom súde. Až z rozhodnutia odvolacieho súdu sa navrhovateľ dozvedel, že odvolací súd vyvodil iný právny záver zo skutočnosti odvolaním nenamietanou. K novým právnym záverom odvolacieho súdu sa účastníci nemali možnosť vyjadriť, prípadne predložiť nové dôkazy, ktoré z hľadiska doterajších právnych záverov súdu prvého stupňa sa javili nespornými. Ak odvolací súd dospel k iným právnym záverom pri posúdení zisteného skutkového stavu súdom prvého stupňa, mal správne rozhodnutie súdu prvého stupňa zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Požiadavke dôsledného rešpektovania ústavného princípu dvojinštančnosti občianskeho súdneho konania odvolací súd mohol učiniť zadosť iba kasačným rozhodnutím. Tým, že odvolací súd tak nepostupoval, znemožnil účastníkovi realizáciu jeho procesných práv, lebo mu odoprel možnosť prieskumu správnosti z pohľadu súdu prvého stupňa nesporných skutočností. Aj týmto svojím postupom (okrem uvedených) odňal navrhovateľovi možnosť konať pred súdom v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p.

Uvedená skutočnosť, že došlo v konaní k procesnej vade podľa § 237 písm. f/ O. s. p. je okolnosťou, pre ktorú musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie vždy zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou, nemôže byť považované za správne. Vzhľadom na dôvody, ktoré viedli k potrebe zrušiť napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, nezaoberal sa dovolací súd ďalšími námietkami navrhovateľa uvedenými v dovolaní.

Z uvedených dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok odvolacieho súdu podľa § 243b ods. 1, 3 O. s. p. zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O. s. p.).

P o u ě n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 29. októbra 2009

JUDr. Martin Vladik, v.r
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: